

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 1. Euodatur hodie difficultas de via colubri super Petram, superat Christus draconem, absorbetq[ue] Iudices.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

confusi vultus post alterum elabebantur, ita vt solus maneret Dominus, & mulier in medio à nemine condemnata; erigit se Dominus, mulierem alloquitur: dicit tu mihi: vbinam sunt qui te accusabant? num te eorum aliquis condemnauit? non condemnauit. Confide igitur, te condemnante nemine, nec ego te condemnabo: *Vnde & iam amplius noli peccare.* Tua laudetur Domine Misericordia, Eo die quò tantam illam demonstrasti, nobis tua non deerit gratia illam præsertim si postulemus Virginis purissimæ Matris Mariæ intercessione, eam salutantes. *Aue Maria.*

Si hæc ita sint (quærit D. Ambrosius) qui possibile est, vt tantâ inueniret in viâ difficultatem, quam aquila pet aëra volando & coluber super petram rependo, ac natis mare sulcâdo conficere? licet circa hæc discurrat D. Ambrosius præsertim autê hæret in eo, quod salomon ait esse difficile: *Viam scilicet colubri super petram.* Nemo ignorat colubrum sæpe saxum petere super petram, quam nec excavat, nec illum in ea relinquit vestigium: licet enim colubri pectus durum sit & squamosum aris instar: vnde super spinas prorepit illæsus: durior tamen est ipsa petra, colubroque solidior. Vnde sapenumero licet per petram serpat coluber, nullus inde sequitur effectus alius, quàm vt colubri venter desquametur, & defringatur, petra verò maneat illæsa, nulli excepto ex transiente vestigio: quinimo omni de terro puluere nitidior apparet. Hoc tantum non sapit Metaphysicam. Quæ igitur tanta in hoc difficultas permagna (respondet D. Ambrosius) non enim hæc de istis sunt aut colubris petrisæ intelligenda, sed præclarum redolent ista prophetiam: (recesset enim inter prophetas, Salomonem) & vt talis perfectè non intelligitur, donec impleatur: tunc enim Apostoli plenè Scripturas intellexerunt prophetarum, quando Redemptor noster diuino suo flatu illis infudit scientiam, impletaeque demonstrauit: *Aperuit illis sensum, vt intelligerent Scripturas.*

§. 1. Enodatur hodie difficultas de via colubri super petram, superat Christus Draconem, absorbetque Iudices.

Librum composuit cum Sanctus tum doctus Pater Ambrosius, quem prænotauit: *De Salomone:* ea namque fuit auctoris intentio, in illo tres illas explicare difficultates, quas Salomon iudicabat inexplicabiles, & quartam quæ omne sapientis superabat ingenium (a) sunt autem hæc: *Via aquile in caelo, Via colubri super petram, Via nauis in medio maris, Via viri in iuuentute.* Ita legi D. Ambrosii primum igitur orditur cum admiratione capitulum: vnde Salomoni hæc adeo viderentur esse difficilia, imo quod in illis explicandis aliquid ostendat ipse negotiū quando namque Dominus illi qualibet petenda concessit, *Postula quod vis vt dem tibi ille non nisi sapientiam petitis: quæ quoque Dominus: Dedit tibi cor sapiens & intelligens, in tantum, vt nullus ante te similis tui fuerit, nec post te* 3. Reg. 3. *surrecturus sit.* Pro huius confirmatione de se ipso hoc protulit testimonium: *Ipse dedit mihi horum qua sunt scientiam veram, vt sciam dispositionem orbis terrarum, & virtutes elementum, initium, & consummationem & medietatē temporum, & similitudinū permutationes, & commutationes temporum anni cursus, & stellarum dispositiones, naturas animalium, & iras bestiarū, vim ventorū, & cogitationes hominū, dissensiones virgultorum, & virtutes radicum, & quacumque sunt absconsa & improuisa didici: omnium enim, artifex docuit me.* Sapientia diuina hæc omnia ercauit, vnde & illa cognoscit, ac velut operam suarum illa intelligit, & hæc me illa docuit omnia, quæ in his doceri sciri que poterat.

(a) Sele
gum de
duelo.
Prou. 30.
19.

3. Reg. 3.
3. Reg. 3.
3.
Sap. 7. 17.

In petra (loquitur D. Ambrosius) vidit Salomon redemptorem nostrum, qui ab antiquis temporibus per illam voluit significari, quando ex petra Moyses gurgites eduxit aquarum: cui conuenit illud Apostoli: *Petra autem erat Christus.* Hanc quoque prouidit in Spiritu palam stare gurgis, dum ait: *In petra exaltasti me.* Notum est omnibus quod serpens, demonem præfigeret, qui: *Ideo serpens vocatur quod ostendit serpentem.* Eodem quoque modo dicere licebit significare malitiam, quam eorum infudit visceribus, qui Christi censentur hostes immortales quos ipse diaboli filios increpat ac declarat corū eo tendere studia, vt patris sui diaboli peruersa implent desideria: *Vos ex patre diabolo estis, & desideria patris vestri vultis perficere.* Quoties scripsit & rescripsit super petram Saluatorem nostrum astuta Phariseorum Scribarumque nequitia: quot illi tetendit laqueos quot molita machinas? nunc accedunt hoc instructi laqueo, licet censum dare Casari, quò illum aut infestum, si neget, reddant Casari aut populo quem liberum asserbat, si concedat. Modo illum cor

Cap. 3.

Luc. 24. 47.

1. Petri

Christi

1. Ioh. 1. 9.

2. Cor. 11. 4.

3. Ioh. 8. 31.

11. Ioh. 8. 12.

pe super

1. Petri 2. 8.

1. Ioh. 3. 10.

44.

rona circum cingunt & versipelles interrogant: die nobis palam, si tu es Christus? nunc signa de caelo petunt: tentatores: nunc apparitores mitunt illum apprehensores, atramen pectora sua dilaniant & viscera desquamant ipsa vero terra integra remanet & splendidior illi namque pudore confunduntur detectis viscerum suorum machinis, Christus autem permanet gloriosus, notior omnibus cunctisque honorabilior, Sicque necesse erat ut fieret: etenim illi reseruabatur capitis colubri, veterisque serpentis collisio id est moliminum diaboli dissolutio, eiusque confusio ministrorum, conformiter illi quod Job verbis illis fuerat vaticinatus, quae Dominica prima §. 3. explicamus ex lectione & intellectu a. D. Ambrosii, b. D. Hieronymi, & D. Gregori. *Qui habet magnum cetum opprimere.* Subtiliter notat D. Augustinus illud David de Christo vaticinium: *Super aspidem & basiliscum ambulabis & conculcabis leonem & draconem.* Admirabilis certe coniunctio loquitur D. Augustinus, Leonis & draconis & grande mysterium quod utrumque, Christus esse pedibus prostratus, Leo viribus illis conculcatus sibi à naturae concessis, quibus ceteris gloriatur animalibus esse superiorem, Draco valet astutia serpentibus colubisque naturalibus ipso teste creatore: *Serpens erat callidior cunctis animantibus terra.* Fortes sunt leonis impetus ex viribus potentes sunt Draconis ex calliditate, utrumque tamen superabis, Domine mihi pedibusque prostratos conculcabis: *Conculcabis leonem & draconem.* Dauid, inquit D. Augustinus, assumpsit diabolus figuras, quibus Christum impeteret, unam leonis, & draconis alteram, aliquando namque illum per Scribas & Phariseos filios suos aggreditur viribus & officiorum visus auctoritate, nec non potentia quae in republica ceteris eminebat: illi namque modo lapsi sibi saluatorem impetunt lapidare conati quasi ad hoc debita tunc potestate, Nunc illum accedunt strepitu & maiestate fastuosi, signa petentes, qualia volebant, velut personae, quibus incumbere, ea quae in republica fiebant, examinare miracula, procreata, ea quae hactenus fecerat, vix vilius esse considerationis, ut eius in populo famae detraherent, nomenque violarent. Alii adfuerunt queruli contra Christi discipulos eiusque classem grauius expostulantes, quasi ad illos spectaret arguere maleque facta prohibere. Iterum velut dracones proflinat, fallacis, dolisque armati, prostrationibus &

humiliationibus callidi, quasi doceri cupientes, dubia proponunt, & obiciunt quaestiones quibus cum in verbo caperent inopinatio. Sicut dum eum de censu Caesaris interrogant & de primo maximoque legis mandato percunctantur. Adde porro maledicti qui formam leonis, nunc draconis proditis indui, vos conteret, vos calcabit, & triumphum de vobis aget illustrior. Luce meridiana claritas patet hoc in eo, quod nobis hodie proponit Evangelista: primum etenim illum ut leonem & ilico quasi draconem aggrediuntur. Praedicabat Dominus idque tanta verborum elegantia, & diuina ostentatione Sapientiae, ut omni ad se traheret efficaciter corda fidelium, Fariosa Phariseos in Christum vitæ inuidia, quocirca quasi leones viribus illum statim impetere, eo sine generale cogunt concilium suosque conuocant satellites, quos stricto premunt praecepto, vadant illumque colari correptum, & reuocatis post terga manibus adducant quae autocyni. Accurrunt illi, & ipse Dominus suis ipsos ministris proterit, pedibusque prostratos superat: ad illos quippe suos dixit sermones, immisso tam efficaciter in eorum est cordibus operatus, conuertit ut illos suae personae sapientiae suae & miraculorum redderet predatores: in concilio profectionem redeunt illi, & coram concilio protestantur: *Numquam, si locutus est homo.* Quibus illi turpiter contusi recesserunt, ut autem tunc viderunt hunc ad votum, impetum, non succedere leonem, ilico illum aggredi draconis astutia, fallacis, dolisque determinant. Optimè dixit D. Basilius particularem eamque propriam inuidiam filiam, astutiam esse & simulationem, quae cum proprio, nomine non audeat impetum facere, technis utitur & fraudibus, ut alias diximus. Hoc modo Christum aggrediuntur, eoque animo male natam assumunt mulierculam viro nupram sed adulterij criminis ream, hanc in flagranti ceperant delicto: credebant autem, quod oblato Redemptori huius criminis casus, certò certius eum laqueis haberent irretitum, conueniunt igitur Scribae & Pharisei quos nominatim signat Evangelista: *adducunt ei Scribae & Pharisei mulierem &c.* Scribae doctores habebantur legis, ad quos spectabat eam interpretari, declarare sensumque exponere legitimum. Pharisei strictam eiusdem amulabantur obseruantiam, et religionis zelatores eximi, in unum conspirant quoad legis negotium scientiam turgidi illa potentia zeloque feruente: Hanc adducamus mulierem, obiciamus casum, tum

IV. Christus immisso tam efficaciter in eorum est cordibus operatus, conuertit ut illos suae personae sapientiae suae & miraculorum redderet predatores: in concilio profectionem redeunt illi, & coram concilio protestantur: *Numquam, si locutus est homo.* Quibus illi turpiter contusi recesserunt, ut autem tunc viderunt hunc ad votum, impetum, non succedere leonem, ilico illum aggredi draconis astutia, fallacis, dolisque determinant. Optimè dixit D. Basilius particularem eamque propriam inuidiam filiam, astutiam esse & simulationem, quae cum proprio, nomine non audeat impetum facere, technis utitur & fraudibus, ut alias diximus. Hoc modo Christum aggrediuntur, eoque animo male natam assumunt mulierculam viro nupram sed adulterij criminis ream, hanc in flagranti ceperant delicto: credebant autem, quod oblato Redemptori huius criminis casus, certò certius eum laqueis haberent irretitum, conueniunt igitur Scribae & Pharisei quos nominatim signat Evangelista: *adducunt ei Scribae & Pharisei mulierem &c.* Scribae doctores habebantur legis, ad quos spectabat eam interpretari, declarare sensumque exponere legitimum. Pharisei strictam eiusdem amulabantur obseruantiam, et religionis zelatores eximi, in unum conspirant quoad legis negotium scientiam turgidi illa potentia zeloque feruente: Hanc adducamus mulierem, obiciamus casum, tum

O o o o o 1 quid

Lib. 4. in ueram
Lib. 2. in
Ioh. 8. 8
3
Coc. 12
Christus
leonem &
draconem
Iudeos
foras &
eiecit
Ioh. 8. 13
Gen. 3. 1

VI. Dolus Pharisaeorum.

quid cum ipsa sit agendum, interrogemus: exposita namque est omnibus legis dispositio, quae mandat adulteram lapidibus obruendam. Si legis ille voluerit interpretari decretum, aderunt ibi eiusdem doctores mouentes illi questionem. Si dicat contra legis argendum esse statutum, aderunt ibi Pharisaei legis diuinae zelatores, eiusque urgebunt supplicium, qui contra legis ausus fuerit quidquam determinare praescriptum: Nos effugere non poterit; si mulierem iudicet esse liberandam, cum ut nostrae legis accusamus inimicum: Si vero iuxta legis rigorem adulteram morte condemnet, noua corruit lex ab eo praedicata misericordiae. Heu proditores, sicine Christum aggredi decernitis: hoc velim vos nosse, quod si vos protulerit, conculcauerit, & pudore confuderit, dum illum quasi leones estis adorti, idem & modo faciet, dum illum ut dracones adorimini, ipse vero victor gloriabitur, vos protuti, vos conculcati, confusi vos, petra vero limpida integra & illaesa: vos autem mortiferi serpentes pectus ventremque vestrum defringetis, & viscera lacerabitis: etenim in publicum vestras ille machinas, vestras ille cordis aperiet, de tegeteque proditioes.

VII. Dauidis viticiniis impletum est editur.

Psal. 2. 1.

Hic illud Dauidis aperitur: *Deus conteret dentes eorum in ore ipsorum*, opinatur D. Augustinus hic intelligi colloquium Dauidis cum Iudaeis, quos anxios videt & sollicitos, quod Redemptorem nostrum fraudibus suis illaqueent, capiantque occidendum. Ism de illis loquebatur: *Quare fremuerunt gentes*. Quantum sapio, Dauid hoc ingreditur Pharisaeorum conciliabulum in quo conuincuntur, quo possint meliori modo Christum adoriri, quibus ille: *Si verè utique iustitiam diligitis, recta iudicate filij hominum*, q. d. si tanto vos fragore, iustitiae zelatores ostenditis in hoc mulieris adulterae processu, quam in adulterio comprehendistis, ut ea mente illam offeratis Redemptori. *Recta iudicate filij hominum*. Dolis hic nihil agatur, nihil fraudibus & animo perdendi. Saluatorem: praedico namque vobis, eo ipso grauiter confusi repellimini. Illos vocat filios hominum, non Dei, non Abraham: vidit etenim illos esse, quibus dixerat: *Filij hominum usquequo graui corde estis*: quia trahitis mulierem adulteram ad Christum intentione, ut ea quae sunt iustitiae peragamus, & in ea legis statutum obleruetur. Optimè: *recta igitur iudicate*, de illo, cui mulierem offeritis

iudicandam, ut in ea legis exponat vobis ipse iustitiam, at tamen corde peruerso gradimini: *Etenim in corde iniquitates operamini in terra*. Intus in corde vos aliud nihil impellit, quam illa quae Christum condecit, non recta ma. *litia: Deus, igitur, conteret dentes eorum in ore ipsorum*, q. d. eorum commolet dentes, quibus accedunt cum morsuri: *In ore ipsorum*. Quales accurrunt illi Redemptori dentes inbixti, (sententias intelligo eorum). August. qui idem colligit ex varijs Iudaeorum cum Christo successibus) quibus hoc intendebatur, ut mulierem lapidibus adiudicaret, & ipsi oris ipsorum dentibus eisdem morder eorumque molares conterit, atque in eadem causa suam ipsorum declarat malitiam, in forum peccata producit, perueritque cordis manifestat peccati traditiones.

Credit D. August. regium Prophetam hoc facinus luce illa diuina collustratum inspicisse, quam illi Deus infudit, quae Christi mysteria tot annis anterior intellegit: de eius namque intellectu sic Spiritus 3: *Sicut lux aurora, oriente Sole mansit absque nubibus ventilar*, eiusque precibus narrauit euentum verbis ut difficilibus ita mysteriosis. *Absorpti sunt iuncti petra iudices eorum*. Accellerunt iudices plebisque principes ad petram, & ab ea absorberunt. Simpra videtur metaphoram ab eo quod in mari contingit, quod D. Gregor. Nazian. de seipso refert: egressus enim ad oram maris recreationis ergo, considera bat attentius, qualiter venti furentes, mareque liberè percurrentes, vndas attollerent inflatas adeo & turgidas, ut eorum furore agitatae, tam horrendo fragore ac strepitu in petram ad stabilem maris oram eliderentur, ut eam in pelagi profundum demergere, & absorbere velle viderentur: conatu tamen irrito: in petram namque collisa totoque furore illam impugnantes, illis ipsis confractis, & in fumos abeunte superbia, petra stabili, limpida constantique permansit: *Absorpti sunt*; fluctus illi procellosi, qui petram eradicare velle videbantur, confracti sunt, collisi sunt, absorpti sunt.

Quam graphice depingit loquitur D. In illud August.) Principes, Sacerdotes, Doctores, Pharisaeos, Scribas, illos appellans: *Iudices eorum*, quos illi quippe erant, qui populi Iudaici habentes moderabantur, illi iudices, quorum munus dicitur erat iuxta Moysaicae legis sancita iudicare, coreratillis, ut mare tempestuosum, de quibus

sic Isaias: *Impij quasi mare feruens quod quiescere non potest*, perturbabunt illum, agitabunt, impellebunt effrenas suarum venti passionum, quos rabida eorum exorabat inuidia, illos in tempore intedere, quam turbam quam commoti celestem thronum conuulsi oppugnare petram: quoniam die paratur, ventis inuidie ac diaboli nequitie vel deumaniis fluctibus in illum effertur, anco: ritatem eius fidemque conati, seu pelagi fluctibus, absorbere, quales diebus accedunt singulis, illud turmatim aggressuri? quales illos vidimus die Mercurij præterito egressos de Ierosalem, tanta pompa, clangore tanto, velut fluctus æstuosos. Christum in Galilea aggressuros, sibi persuadentes, quod illum hoc essent impetu ad ima demersuri: *Quare Discipuli tui transgrediantur traditiones seniorum!*

X. Quales accurrent conglomerati potantes signa, que stare non posse indicabant Redemptorem: quales hodie prodeunt in scenam mare turbidum, æstuosum & vehementioribus nequitie processis agitatum. Tentauerunt prius manus iniicere carcerique Christum mancipare, ne in publicum prodiret amplius, eoque animo Inos submiserant apparitores, qui captiuum adducerent, ut die Lunæ præfati sumus: A deo præposterè successit hoc illis negotium, ut audita eius concione Satellites, nedum illum non apprehenderint, sed & re cæsi sint celsitudinis Christi præcones clamorosi: quò factò rabida lancinantur inuidia, & velut mare inquietum agitantur. Deprehensa muliere in adulterio ventis agitantur inuidie, velut æstuosis fluctibus, ut illis toto conamine petram oppugnent Redemptorem. Vident illos, quo fastu, quo clamore, quo strepitu irruant? hanc locum, via pateat istis Doctoribus: *Adducunt ei mulierem in adulterio deprehensam*. Ut populi Iudices se fiant, & quorum monus erat Moyses legem præscripta mandare executioni: *Moses præcipit nobis huiusmodi lapidare*. Tam sibi certò præfixerat in animo Christi perditionem, quem essent fortioribus illis fluctibus absorpturi, quibus illum impetebant, modò Moyses legem rigore, contra quam aliud disponere, nefas erat: modò lege misericordie, quam hincinabat ipse peccatoribus.

XI. Confidit: *Attamen: Absorpti sunt iuncti petra Iudices Christus eorum*. Illi contracti, collisi & in abyssum deludgos, meriti confusionis: ita ut omnes, nemine reli-

quo, disparuerint: petra vero coram totius orbis oculis stetit illustrior: ita ut ne vel minimam potuerint rimam infligere petre, quidquid superbas eorum conatus fuerit impetus: *Venerum illi* (testis est D. August.) *Adducunt adulteram, tamquam seuentes fluctus in petram; sed responsione contracti sunt: absorpti sunt iuncta petram Iudices eorum*. En tibi huius historię catastrophę; Christus etenim vsque modo inclinatus in terra scriptor, erexit se in pedes illæsus, immobilis, constansque percunctatur: *Vbi sunt qui accusabant?* quid videret illa decemana effecerunt? quo euauerunt, qui tantò fastu concurrerant? apparet nullus: absorpti pelago confusionis: illos petre virtus confregit, illos diuicit petre fortitudo.

D. AV. Cvs. 1m Pf. 102. Tom. 8.

S. 2. Perrexit Iesus in montem, & dileculo venit in templum. Owendit se Christus mediatorem a iob desideratum: & præcatis a prædicatoribus, quòd tales esse debeant, præbet exemplum.

Perrexit Iesus in montem Oliueti & dileculo venit in templum. Opinantur aliqui decessum hunc, de quo Evangelista, in Montem Oliuarum, fuisse in Bethaniam ad domum Marthæ monti proximam, vbi noctibus moraturus secedebat; ita Glossa ordinaria, aliique moderni: at D. Luc. nobis apertè dicit, quod neutiquam, sed ad montem perrexit Oliueti: hic etenim erat ei locus communis orationis, de quo D. Ioannes: *Frater quentor Iesus conuenerat illuc cum Discipulis suis, vbi continuus in oratione pernoctabat*. Ita D. Luc. *Erant diebus docens in templo, noctibus vero extens morabatur in monte, qui vocatur Oliueti, & omnis populus manebat ad eum in templo audire eum*. Consentit D. Augustinus, quo Christus declarabit, quàm aptè officium impleverit, quod D. Paul. assertore, implendum assumpserat, nempe inter Deum hominesque mediatoris: *Vnus mediator Dei & hominum homo Christus Iesus*. Mediator (inquit Apostolus) non unus est, quàm inter duos: *Mediator vnus non est*. Vnus non indiget altero qui intercedat. Statuitur hic & est necessarius quando duo dissident inter se, lites habeant, & altercantur, vnus in alterum

5 50

Ioan 18.2 Luc. 9.25

Tract. 13. in Ioanne

1. Tim. 2. Gal. 3. 20.

Quis sit mediator

O o o o 4 seruet